

**ประสิทธิภาพการบริหารการเงินของชุมชน :
สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทาง
การแก้ไขปัญหา**

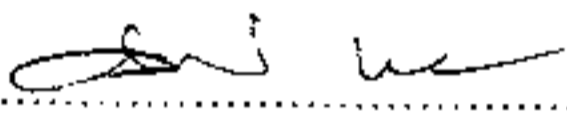
นภวิท จงเจริญประเสริฐ

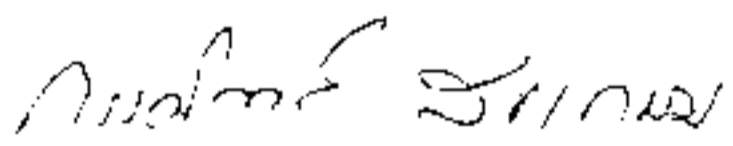
**วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการบริหาร)
โครงการบัณฑิตศึกษาเทคโนโลยีการบริหาร
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์**

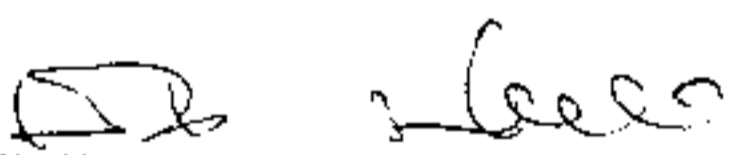
ประสิทธิภาพการบริหารการเงินของชุมชน:
สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทาง
การแก้ไขปัญหา
นภวิท จงเจริญประเสริฐ
โครงการบัณฑิตศึกษาเทคโนโลยีการบริหาร

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการบริหาร)

ศาสตราจารย์ .... ประธานกรรมการ
(ดร.สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์)

รองศาสตราจารย์ .... กรรมการ
(ดร.กรรณิการ์ สุขเกษม)

รองศาสตราจารย์ .... กรรมการ
(เรืออากาศโท ผิน ป่านขาว)

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ :	ประสิทธิภาพการบริหารการเงินของชุมชน : สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหา
ชื่อผู้เขียน :	ณวิทย์ จงเจริญประเสริฐ
ชื่อปริญญา :	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการบริหาร)
ปีการศึกษา :	2546

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ลักษณะและรูปแบบปัจจุบันของการบริหารการเงินของชุมชน 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้การบริหารการเงินขององค์กรชุมชนมีประสิทธิภาพ 3) ค้นหาแนวทางการแก้ไขสภาพปัญหาที่มีอยู่

การศึกษานี้เป็นการศึกษา ลักษณะ รูปแบบ และปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารการเงินของชุมชน และปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพในการบริหารการเงินของชุมชน ในเขตจังหวัดลพบุรี พิษณุโลก นครศรีธรรมราช และชัยภูมิ เพื่อนำมาเสนอแนะแนวทางในการบริหารการเงินให้กับชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

เนื่องจากการบริหารการเงินในบางพื้นที่ไม่มีแบบแผนที่แน่นอน ดังนั้นระเบียบวิธีการวิจัยครั้งนี้จึงใช้ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพประกอบกันโดยเน้นวิเคราะห์ผลเชิงปริมาณเป็นหลัก ซึ่งการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นใช้วิธี สทนากลุ่ม การสัมภาษณ์เจาะลึก และการค้นคว้าเอกสาร เพื่อให้ทราบถึงภาพรวมของการบริหารการเงินในแต่ละชุมชน และข้อมูลจากการวิจัยในเชิงคุณภาพบางส่วนจะนำมาใช้เป็นแนวทางในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ผลในการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณนี้จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบเชิงชั้น และการวิเคราะห์เส้นทาง

และผลการศึกษาพบว่าการบริหารการเงินของชุมชนปัจจุบันมีทั้งเป็นลักษณะที่เป็นกลุ่ม/องค์กรชุมชนที่มีโครงสร้างและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เช่นกลุ่มออมทรัพย์ และกลุ่มอาชีพ และกลุ่มที่ไม่มีที่ชัดเจนเช่น กองทุนชุมชน ตลาดลานค้าชุมชน หรือการระดมทุนเพื่อพัฒนาชุมชนทั่วไป

(4)

และพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพการบริหารการเงินของชุมชน ได้แก่ โครงสร้างของชุมชน(จำนวนกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบริหารการเงินของชุมชนและความชัดเจนของโครงสร้างของกลุ่ม/องค์กรชุมชนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบริหารการเงินของชุมชน), คนในชุมชน (คุณสมบัติความเป็นผู้นำทางการเงินของผู้นำ, ความซื่อสัตย์โปร่งใสของผู้นำ และความรู้ความเข้าใจในเรื่องการบริหารการเงินของคนในกลุ่มที่บริหารการเงินของชุมชน), จำนวนนโยบายที่กำหนดขึ้นเพื่อบริหารการเงินของชุมชน และการได้รับการส่งเสริมจากภาครัฐ โดยมีความสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกตัวแปร

ปัญหาและอุปสรรคที่ค้นพบคือปัญหาที่เกิดจากโครงสร้างกลุ่ม/องค์กรชุมชนที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อการบริหารการเงินของชุมชน ได้แก่ ปัญหาเรื่องการรวมกลุ่ม ความสามัคคี จำนวนคนช่วยงาน ความล่าช้าในการทำงานขาดการวางแผน, ปัญหาที่เกิดจากคุณสมบัติของตัวบุคคลที่เข้ามาบริหารจัดการกองทุนขาดความซื่อสัตย์ การแสดงความคิดเห็น ไม่เข้าใจปัญหาของชุมชน การขาดการประสานงานที่ดี ความล่าช้าของภาครัฐ, ปัญหาที่เกิดจากการไม่ได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน และนอกชุมชน ผลประโยชน์ที่ได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ และการขาดทุนของกลุ่ม

ข้อค้นพบคือการจะเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารการเงินของชุมชนไม่ได้สิ้นสุดอยู่ที่มีการจัดตั้งกลุ่มหรือรวมตัวกันเพื่อบริหารการเงินของชุมชนแต่ต้องติดตาม แก้ไขและป้องกันปัญหาที่ค้นพบ รวมถึงพัฒนาทุกปัจจัยที่มีผล จะมุ่งเน้นพัฒนาปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งไม่ได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรพัฒนาคนเพราะเป็นปัจจัยสำคัญอันดับแรกส่งผลทางอ้อมผ่านตัวแปรอื่นๆ อีกหลายตัวแปร

ABSTRACT

Title of Thesis : The efficiency of the financial management community:
View Problem and method to solve the problem

Author : Mr. Nopawit Jongjareonprasert

Degree : Master of Science Program in Administration Technology

Year : 2003

The objectives of this research are 1) to study the present feature and format of a community financial management 2) to study factors that create the more efficient community financial management 3) to search for a solution to the existing problems.

This research is a study on the feature, format, and obstacles occurred in the community financial management and its factors that impact the community's capability in financial management. This research was implemented in different Provinces of Lopburi, Pitsnulok, Nakhon Sithammarat, and Chaiyapoom. The findings are supposed to be presented as a trend to the community's more efficient financial management.

In some areas, the financial management has no definite plan. As a result, this research is based on the qualitative and quantitative analyses. However, the result is mainly based on the quantitative analysis. The analysis was carried out by group discussions, profound interviews, and research work on different document in order to learn the whole procedure of financial management in each community. Accordingly, the data derived from the qualitative analysis was partially applied as a trend to collect and analyze the result obtained from the quantitative analysis of which the quantitative analysis itself was analyzed by both of the Hierarchical Regression and Path Analysis techniques.

(6)

The findings show that the financial management in a community can be established as a group or an organization with define objectives and structure such as a saving cooperative and an occupation group. On the other hand, there are groups that have neither definite objectives nor structure such as a community fund, a community market place, and fund recruitment for community development. Accordingly, factors that yield the efficiency of a community financial management are: community structure (numbers of group founded to manage community finance and the definite structure of a group or organization founded to manage the community money); community citizenship (leadership and financial capability, elite's transparency and honesty, the community executives' knowledge and understanding of how to manage their community money); numbers of policy defined to manage a community finance; and the encouragement by the government sector. Statistically, all of these factors imply the significant means both directly and indirectly to every variation.

Due to the study, problems and obstacles are caused by the weak structure of a concerned group or an organization. For example, problem about grouping, harmony, number of workers, delays, the lack of planning, executives' dishonesty, the lack of knowledge in terms of community's problems, the lack of efficient cooperation, delays caused by the government sector, the lack of participation from both inside and outside community, conflicts between an interest group and the required objectives, and the loss of profit.

In conclusion, an efficient community financial management is not ended up when a group or an organization is established to manage a community financially. We also need to follow up, defend, statistically and improve all problems and factors affected. We cannot be bound to improve only one problem and leave the others, especially we ought to develop man. Man is the very first factor that indirectly effects other variants.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องประสิทธิภาพการบริหารการเงินของชุมชน: สภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาคงจะไม่สามารถสำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ได้หากขาดความช่วยเหลือของบุคคลหลายท่านที่ได้เสียสละเวลาให้คำปรึกษาแนะนำตรวจสอบดูแลตลอดจนให้ความช่วยเหลือสนับสนุนข้อมูลที่จำเป็น

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ ท่าน ศ.ดร. สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ ผู้ซึ่งเป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และกรรมการวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ความเมตตากรุณาอนุเคราะห์ให้ความรู้ ชี้แนะแนวทางทั้งทางวิชาการและการทำงาน ตลอดจนให้คำปรึกษาตลอดทั้งหมัดในการทำวิทยานิพนธ์ รวมทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการวิทยานิพนธ์อันได้แก่ รศ.ดร.กรรณิการ์ สุขเกษม และ รศ.ผิน ปานขาว ที่ท่านได้สละเวลาอันมีค่ายิ่ง มาให้คำปรึกษาแนะนำเสมอมา

ผู้เขียนขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่จากกรมพัฒนาชุมชนทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นทุกท่านที่ได้ให้ความกรุณาเสียสละเวลาให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลภาคสนาม พัฒนาการจังหวัด และพัฒนากรอำเภอทุกอำเภอ ที่อำนวยความสะดวก ในการลงพื้นที่ สัมภาษณ์เจาะลึก สันทนาการกลุ่ม รวบรวมข้อมูล ตลอดจนอำนวยความสะดวกในเรื่องการเดินทาง นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำกลุ่ม/องค์กรชุมชน และ สมาชิกกลุ่ม/องค์กรชุมชน ทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือในการตอบคำถามที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัยในครั้งนี้

สุดท้าย ผู้วิจัยขอขอบคุณ เพื่อน รุ่นพี่นักศึกษาทุกคน ตลอดจน ผู้ร่วมงานภาคสนามทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือปรึกษาและให้กำลังใจในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ทุกท่านของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ที่ช่วยประสานงานในขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ที่ได้ให้ความกรุณาให้ทุนในการทำวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณพ่อแม่พี่น้องที่คอยเป็นกำลังใจและผลักดันให้มีแรงในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงลงได้

ภาวิที จงเจริญประเสริฐ

เมษายน 2547